

Ikt. sz.: ISB/36-1/2012.

ISB-8/2012. sz.ülés
(ISB-67/2010-2014.sz.ülés)

J e g y z ő k ö n y v *

az Országgyűlés **Ifjúsági, szociális, családügyi és lakhatási bizottságának**
2012. május 14-én, hétfőn 10 óra 09 perckor
a Képviselői Irodaház II. számú tanácstermében
megtartott üléséről

**A jegyzőkönyv eredeti hitelesített példánya az Országgyűlés Levéltárában megtalálható.*

Tartalomjegyzék

Napirendi javaslat	3
Az ülés résztvevői	4
Elnöki bevezető, napirend megszavazása	5
A büntető törvénykönyvről szóló (T/6958. szám) törvényjavaslat megtárgyalása (Általános vita)	5
<i>Dr. Gáva Krisztián helyettes államtitkár (KIM) szóbeli tájékoztatója</i>	<i>5</i>
<i>Bizottsági észrevételek, hozzászólások</i>	<i>8</i>
<i>Dr. Gáva Krisztián helyettes államtitkár (KIM) válaszai</i>	<i>15</i>
<i>Szavazás az általános vitára alkalmasságról</i>	<i>18</i>
Egyebek	19

Napirendi javaslat

1. A büntető törvénykönyvről szóló (T/6958. szám) törvényjavaslat megtárgyalása
(általános vita)
2. Egyebek

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: **Sneider Tamás** (Jobbik), a bizottság elnöke
Talabér Márta (Fidesz), a bizottság alelnöke
Csizi Péter (Fidesz)
Kapus Krisztián (Fidesz)
Lakatosné Sira Magdolna (Fidesz)
Rónaszékiné Keresztes Monika (Fidesz)
Székyné dr. Sztrémi Melinda (Fidesz)
Tamás Barnabás (Fidesz)
Dr. Tapolczai Gergely (Fidesz)
Sáringér-Kenyeres Tamás (KDNP)
Dr. Stágel Bence (KDNP)
Boldvai László (MSZP)
Dr. Varga László (MSZP)
Baráth Zsolt (Jobbik)
Vágó Sebestyén (Jobbik)
Szűcs Erika (független)

Helyettesítési megbízást adott

Ágh Péter (Fidesz) Rónaszékiné Keresztes Monikának (Fidesz)
Bábiné Szottfried Gabriella (Fidesz) Talabér Mártának (Fidesz)
Hirt Ferenc (Fidesz) Lakatosné Sira Magdolnának (Fidesz)
Prof. Iván László (Fidesz) Tamás Barnabásnak (Fidesz)
Székyné dr. Sztrémi Melinda (Fidesz) érkezéséig dr. Stágel Bencének (KDNP)
Dr. Vas Imre (Fidesz) Kapus Krisztiánnak (Fidesz)
Dr. Lanczendorfer Erzsébet (KDNP) dr. Tapolczai Gergelynek (Fidesz)
Dr. Varga László (MSZP) érkezéséig Boldvai Lászlónak (MSZP)

Meghívottak részéről

Hozzászólók

Dr. Gáva Krisztián helyettes államtitkár (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium)

(Az ülés kezdetének időpontja: 10 óra 09 perc)

Elnöki bevezető, napirend megszavazása

SNEIDER TAMÁS (Jobbik), a bizottság elnöke, továbbiakban: ELNÖK: Tisztelt Bizottság! Tisztelt Megjelentek! Ezennel az ülést megnyitom. Köszöntök mindenkit, aki megjelent a mai ülésünkön.

Megállapítom, hogy bizottságunk határozatképes. A helyettesítéseket majd a szavazás előtt ismertetem. Kérdezem, hogy a kiküldött napirendi pontokhoz van-e valakinek hozzáfűznivalója. Amennyiben elfogadjuk a napirendi pontokat, akkor kérem, kézfelemeléssel jelezzük. (Szavazás.) Úgy látom, egyhangúlag bizottságunk elfogadta a napirendi javaslatot.

A büntető törvénykönyvről szóló (T/6958. szám) törvényjavaslat megtárgyalása (Általános vita)

Soron következik a büntető törvénykönyvről szóló T/6958. számú törvényjavaslat tárgyalása. Az előterjesztő képviselőként köszöntöm Gáva Krisztián helyettes államtitkár urat, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium részéről. Tisztelt helyettes államtitkár úr, öné a szó.

Dr. Gáva Krisztián helyettes államtitkár (KIM) szóbeli tájékoztatója

DR. GÁVA KRISZTIÁN helyettes államtitkár (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium): Köszönöm, elnök úr. Tisztelt Bizottság!

A büntető törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 1979-es hatályba lépése óta több mint 100 alkalommal módosult. Ebből a jogalkotó az elmúlt három évtizedben több mint 90 alkalommal, tehát évente többször is módosította. Tíznel több alkotmánybíróági határozat is érintette, amely változások több mint 1700 rendelkezést módosítottak a büntető törvénykönyvben. A módosítások nagy száma arra vezethető vissza, hogy a rendszerváltás óta különböző kormányzatok eltérő büntetőpolitikai irányvonalat követve alakították, alakígtatták, sokszor egymásnak ellentmondva, a büntetőjogi rendelkezéseket. Így a módosítások a törvény eredeti rendszerét mára jelentősen átformálták.

A javaslat úgy hoz jelentős változásokat, hogy nem jelent egyúttal dogmatikai szakítást a hatályos büntető törvénykönyvvel, hiszen a sok módosítás és kiegészítés ellenére a Btk. megfelelő jogi védelmet biztosít alapvető értékeinknek. Azokat a problémákat azonban, amelyek a számos módosítás folytán a törvénykönyv egységének megbontásából fakadnak, végső soron egy új kódex tudja megoldani.

A kormány ezért döntött arról, hogy egy új, egységes büntető törvénykönyvet készít elő, amelyet a minisztérium eddigi tevékenységében valósított meg, és ennek alapján jött létre az előttünk fekvő törvényjavaslat, amely az új jogszabály-szerkesztési követelményeknek is megfelel. Három részből áll, azon belül a rendelkezések fejezetekbe, alcímekbe helyezkednek el. Az általános rész szerkezeti felépítésében nagyrészt követi a hatályosat, hiszen az logikus, időtálló, lényegi módosítására annak nem volt szükség. A különös rész fejezeti felosztása azonban meglehetősen idejétmúlt volt. Az Alaptörvényt alapul véve sokkal hangsúlyosabban kellett kifejezésre juttatni a kiemelt védett jogi tárgyak, emberi élet, szabadság jelentőségét. A kódex záró részében pedig az értelmező, hatályba léptető, hatályon kívül helyező, jogharmonizációs rendelkezések kapnak helyet.

Az általános része, ahogy említettem, komoly koncepcionális átgondolására ennek nem volt szükség, dogmatikája megfelelően kidolgozott, és az évtizedek során megfelelően kiforrott gyakorlata is van az általános résznek.

A büntetések, intézkedések rendszere, valamint a büntetés kiszabásra vonatkozó rendelkezések esetén azonban szükségesnek tűnik egy a jelenleginél koherensebb rendszert kialakító, a jelenlegi kormányzat büntetőpolitikáját tükröző felülvizsgálat.

Mindezek alapján a javaslat a hatályoshoz képest az alábbi területeken hoz lényeges változást. A javaslat bizonyos bűncselekmények elkövetése esetén, ezek a szándékos emberölés, az erős felindulásból elkövetett emberölés, és az életveszélyt vagy halált okozó testi sértés. Ezek esetében a Btk. a büntethetőségi korhatárt 12 évre szállítja le a törvényjavaslat szerint.

A 14. életévét el nem érő elkövetővel szemben azonban a legsúlyosabb szankció a javítóintézeti nevelés, amelyet a bíróság rendelhet el, és 1-4 évig terjedhet. A büntethetőség azonban ilyen esetekben is a belátási képesség vizsgálatához kötött, tehát a 12 év nem generális, hanem az elkövető belátási képességétől függ.

A javaslat a súlyos, erőszakos bűncselekmények elleni hatékonyabb fellépés érdekében a jogos védelmi helyzetet kiszélesíti, és törvényi vélelmet állít fel arra, hogy vannak olyan esetek, amikor a jogtalan támadás oly módon történik, hogy a megtámadott joggal feltételezheti, hogy a támadás az élete ellen is irányult, és ilyenkor a jogtalan támadás körülményei megteremtik a lehetőséget a védekezés szükséges mértékének a túllépésére is. Ez különösen olyankor lehet indokolt, amikor a megtámadott személytől fegyverrel akarják megszerezni a vagyontárgyait, vagy amikor éjjel jogtalanul hatolnak be valakinek a lakásába, vagy a támadók számbeli fölénye alapozza meg ezt a feltételezést.

A javaslat fenntartja a büntetőjogi jogkövetkezmények duális rendszerét, büntetéseket és intézkedéseket alkalmaz. Ezek körében is néhány változás szerepel a törvényjavaslatban. Bevezeti az elzárást, amely rövid tartamú szabadságvesztés alternatívája lehet. Ez 5 naptól 3 hónapig tarthat, míg a szabadságvesztés legrövidebb ideje csak az a három hónap. Fiatalkorúak esetében ez az elzárás 3 naptól 1 hónapig tarthat, amik a speciális prevenciót szolgálhatják.

Új büntetési nem, egész pontosan új intézkedés a sportrendezvényeken, illetve azzal összefüggésben elkövetett bűncselekmények elszaporodottságára tekintettel a sportrendezvények látogatásától eltiltás, és új intézkedési nemként jelenik meg az úgynevezett jóvátételi munka, valamint az elektronikus adat hozzáférhetővé tétele. A jóvátételi munka annyiban különbözik a közérdekű munkától, hogy itt tulajdonképpen nem történik büntetőjogi felelősség megállapítása, ítélet elhalasztására kerül sor, hogy ha az elkövető önként vállalja, hogy az elkövetett cselekménynek mondjuk a jóvátételére valamilyen munkát hajlandó lenne végezni.

A hatályos Btk. a határozott ideig tartó szabadságvesztés leghosszabb tartamát 15 évben határozza meg, valójában itt is azonban egy koherenciazavar tapasztalható, hiszen a különös részi tényállások tükrében ez tulajdonképpen 20 év. A javaslat mindenesetre ezt a generális maximumot 25 évre emeli, amikor a bünszervezetben történő elkövetés, különös vagy többszörös visszaesőként történő elkövetés, halmazati büntetés és összbüntetés esetén 25 évben maximálja a határozott tartamú szabadságvesztést.

A feltételes szabadságra bocsátás eddigi szabályain is módosít a javaslat. Ennek szubjektív feltétele, hogy a jó magaviselet, objektív feltétele pedig, hogy az elítélt az adott végrehajtási fokozatban adott időtartamot kitöltsön. A javaslat nem a végrehajtási fokozathoz igazítja a feltételes szabadságra bocsátás megvizsgálhatóságának a legkorábbi idejét, hanem az elkövető előéletéhez. Minél nagyobb priusza van valakinek, annál valószínűtlenebb, vagy annál későbbi időpontra tolódik ki annak az ideje, amikor megvizsgálhatják, hogy feltételesen szabadságra bocsátható-e.

Megszünteti a tervezet a részben felfüggesztett szabadságvesztést, ehelyett a feltételes szabadságra bocsátás szabályait alakítja át, hogy bizonyos esetekben lehetővé váljon a feltételes szabadság tartamának meghosszabbítása, vagyis ha az elkövető a büntetés fele része letöltése után feltételesen szabadlábra helyezhető, viszont nem annyi ideig áll feltételes szabadság hatálya alatt, mint amennyi még a büntetéséből hátra van, hanem ez meghosszabbítható.

A kényszer-gyógykezelés vonatkozásában a korábbi szabályozáshoz tér vissza a törvényjavaslat, és megszünteti a határozott tartamú kényszer-gyógykezelés intézményét, az

továbbra is határozatlan idejű lesz, és nyilvánvalóan majd az orvosszakértői véleménynek a fényében lehet azt eldönteni, hogy mikor ér véget ez az eljárás.

Különös részi tényállások közül számosat dekriminalizál az új Btk., tehát amelyekre már az eddigi tapasztalatok alapján nincsen szükség, illetőleg túl szigorúnak tűnik a büntetőjogi fenyegetettség, és mondjuk szabálysértésként szükséges szankcionálni, adott esetben gyorsabban és hatékonyabban lehet föllépni ilyen esetekben. Ide tartozik határjel rongálás, földmérési jel megrongálása, sajtórendészeti vétség, hamis statisztikai adatszolgáltatás, gazdálkodó szervezet vezető állású személyének a visszaélése, beutazási, tartózkodási tilalom megsértése, vásárlók megkárosítása, árdragítás. Ezek tartoznak ezen tényállások közé.

A hatályos Btk.-hoz képest azonban új tényállások is helyet kapnak a törvényjavaslatban. Ide tartozik például az orrvadászat, amely az állatkínzásból válik ki, vagy az orvhalászat. A személyi szabadság megsértéséből és a kiskorú veszélyeztetéséből kiváló kényszermunka, amelyek ilyen új tényállások. Ide sorolható még az egészségügyi termék hamisítása, a gyógyszerhamisítás elleni fellépés érdekében volt szükség ennek az új tényállásnak a megalkotására.

A közfeladati helyzettel visszaélés, ami a hivatali személyek általi visszaélések mintájára a közfeladatot ellátó személyek listájának bővülése kapcsán is egy ezzel hasonlatos cselekménynek a megfogalmazására került sor, illetőleg a géntechnológiával módosított növényfajtákkal kapcsolatos kötelezettség megszegése, ami a génmódosítással, a génmanipulációval kapcsolatos jogszabályi környezet megerősítése.

Új bűncselekményként került a javaslatba a termőföld jogellenes megszerzése is a zsebszerződésekkel szembeni fellépés érdekében, illetőleg a gazdasági csalás, amely egyebek mellett az állami tulajdonú vagy állami érdekeltiségű vállalkozásoknál tényleges ellentételezés hiányában történő kifizetéseknek kíván gátat szabni, de bármely más esetben is büntetőjogi fellépésre ad lehetőséget, ha az elkövető jogtalan haszonszerzés végett színlelt gazdasági tevékenységet végez.

Új tényállás továbbá a családi kapcsolatok létesítésével visszaélés is, amely az illegális migráció elleni hatékonyabb fellépést szolgálja. A gyakorlati tapasztalatok szerint számos esetben anyagi ellenszolgáltatás fejében történtek házasságkötések annak érdekében, hogy a magyarországi tartózkodási jog, állampolgárság stb. megszerzését elősegítsék.

A javaslat a visszaélés kábítószerrel tényállást egy szerkezeti átalakítás alá vonja. Egyszerűbbé és átláthatóbbá teszi, megszünteti a kábítószerfüggőkre vonatkozó speciális szabályokat, tehát ők a Btk. szintjén legalább is nem kerülnek nevesítésre mint akik egyéb szabályok alá tartoznának. A bíróság ugyanakkor a büntetés kiszabása során értékelheti a terhelt szenvedélybetegségét. A függőkre vonatkozó szabályozás módosításának, változtatásának indoka, hogy a gyakorlatban rendkívül számos esetben okozott problémát orvosszakértői szinten is, teljesen ellentmondásos vélemények születtek valakinek a függőségét, illetőleg a nem függőségét illetően. A jogalkalmazás ezt gyakorlatilag kezelhetetlennek tartotta.

A javaslat önállóan nevesíti a kábítószer-fogyasztást, amely csekély mennyiségű kábítószer megszerzésével azonos büntetési tétellel fenyegetett szubszidiárius vétség lesz. A javaslat két éven belül csak egy alkalommal biztosít lehetőséget az elterelés intézményének az igénybevételére, amely nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket, hiszen a kisebb mennyiségű kábítószer-fogyasztók bátran folytathatták ezt a tevékenységüket, legfeljebb elterelésben kellett részt venniük, és utána ugyanúgy folytathatták az előző életüket. A fogyasztók vonatkozásában ugyanakkor a nyomozóhatósággal való együttműködés a büntetés korlátlan enyhítését vonhatja maga után a bűncselekmények felderítése érdekében.

A nemi bűncselekmények körében is egy változást hoz az új Btk. javaslata, s a szexuális erőszak elnevezésű tényállást hoz létre, amely összevonja az erőszakos közösülés és a szemérem elleni erőszak tényállását. Súlyosabbnak minősül a bűncselekmény a sértett életkora szerint, tehát 18, 14 vagy 12 év alattival követik el ezt. A szexuális kényszerítés önálló tényállásként jelenik meg, illetőleg szigorúbban lesz büntetendő, mint a már most

meglévő kényszerítés büntette. A javaslat alapján átalakul a szeméremsértés tényállása is, amely szerint a továbbiakban az emberi méltóságot sértő, szeméremsértő cselekmények lesznek büntetendők.

A nemzetközi elvárásokra figyelemmel a nemi erkölcs elleni bűncselekmények szerkezete, szövegezése is jelentősen megváltozik, szigorodnak a büntetési tételek, illetve több bűncselekmény tekintetében is megszűnik a magánindítványhoz kötöttség.

Új tényállásként állapítja meg a javaslat az együtt élők közötti lelki bántalmazást, mely a már jelenleg is bűncselekményként értékelt elkövetési magatartások mellett kiegészítő jelleggel szolgálja a családon belüli erőszakkal szembeni hatékonyabb védelmet.

Az ittas járművezetés esetében a javaslat objektív feltételt vezet be, és egy bizonyos fokú véralkohol, illetve levegőalkohol koncentrációja esetén már nincs szükség további orvosszakértői vizsgálatra a befolyásoltság, a bódultság megállapítását illetően, hanem hogy ha ezt az értéket megállapítják, akkor automatikusan ittas járművezetés tényállása fog bekövetkezni.

Ehhez kapcsolódóan megjegyzendő, hogy az ittas vagy bódult állapotban történő járművezetés esetén kötelezően lesz alkalmazandó a járművezetéstől eltiltás, amelytől a bíróság csak különös méltánylást érdemlő esetben térhet el.

A javaslat átveszi a nemzetközi büntető bíróság római statútumának rendelkezéseit is, e szerint alakítja ki az emberiesség elleni, illetve a háborús bűncselekmények erre vonatkozó rendelkezéseket. A hivatal és hivatalos személy elleni bűncselekmények büntetési tételei emelkednek, és a javaslat több új hivatali bűncselekményt is megállapít, például jogosulatlan megbízhatósági vizsgálat végzését.

A javaslat az értelmező rendelkezést a záró részben helyezi el, ezzel összefüggésben ki kell emelni, hogy a javaslat szűkíteni kívánja a közfeladatot ellátó személyek körét, és következetesen alkalmazza, hogy ténylegesen csak azok a személyek minősülnek közfeladatot ellátónak, akik konkrétan, kifejezetten ilyen feladatot látnak el.

Röviden ennyit gondoltam elmondani a törvényjavaslatról, és kérem a bizottságot, hogy az általános vitára alkalmasság tekintetében döntsön, és azt támogassa.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük. Kérdezem képviselőtársaimat, ki kíván hozzászólni? *(Jelzésre:)* Vágó Sebestyén képviselő úr a szó.

Bizottsági észrevételek, hozzászólások

VÁGÓ SEBESTYÉN (Jobbik): Köszönöm szépen a szót, elnök úr. Megpróbálok a bizottság tárgykörébe tartozó kérdések mellett maradni, hogy ha valamikor eltérnék, akkor elnézést kérek, ez biztosan azért van, mert több évet dolgoztam pártfogó felügyelőként és felnőtt korúaknál, úgyhogy olyan területen is érintett vagyok valamilyen szinten, ami nem tartozik a bizottság tárgykörébe, de próbálok a bizottság tárgykörén belül maradni.

Az első kérdésem a közügyektől eltiltással kapcsolatban lenne, hogy szépen fel van sorolva, hogy milyen jogkövetkezményekkel jár a közügyekkel eltiltás, illetve az eltiltás hatálya alatt töltött idő. Ebben valahogy nem gondolkozik-e a kormány azon, illetve hogy reagálna esetleg ilyen ellenzéki módosító indítványokra, hogy ha ide kategóriaként bevinnénk, még azt is, hogy bizonyos szociális szolgáltatásokat ne kaphasson meg az illető, illetve azt, hogy esetleg minden egyes szociális szolgáltatást természetbeni juttatásként lehet folyósítani, vagy valami hasonló szociális ellátásokkal, juttatásokkal kapcsolatos szigorítás ennél a tételnél.

Szóba került a jóvátételi munka, és ez olyan szempontból is érinti a bizottságot, hogy ez 16-18 éves korig lévő fiatal is érinthet. Nem értem egyébként, hogy közérdekű munkáról miért kell jóvátételi munkává átváltoztatni, ez nem változtat a lényegen. Nagyon jól tudom még régebbi tapasztalatomból, és azóta aktív kollégákkal beszélve tudom, hogy ez a helyzet nem oldódott meg, hogy a volt közérdekű munka, ezután majd jóvátételi munka végrehajtása

eléggé akadályozott, hogy finoman fogalmazzak. Nagyon régen mondta ezt egy kollegám, és a helyzet azóta sajnos nem változott, hogy a közérdekű munka, büntetés, vagy jóvátételi munka letöltésére szolgáló helyek keresése az olyan, mintha a bv alkalmazottakat kiküldenék a városba, hogy találnak-e esetleg olyan alkalmas pincét, ahol a szabadságvesztést végre lehet hajtani, körülbelül ilyen szinten áll. Gondolkoznak-e esetleg azon, hogy a végrehajtási rendeletekben, illetve a büntetés-végrehajtással foglalkozó törvényen módosítsanak esetleg úgy, hogy a jóvátételi munka, illetve a közérdekű munka végrehajtásáért esetleg a kormányhivatalon belül az igazságügyi szolgálat feleljen, és akkor így nem egy köztes intézménnyel kell végrehajtatni a közérdekű vagy jóvátételi munkát, hanem ez megoldható az igazságügyi szolgálat keretein belül is. Nem tudom, hogy egy ilyen javaslatához mit szólna a kormány, illetve nyitottak-e esetleg egy ilyen változtatásra.

A kábítószer-fogyasztással kapcsolatban is egy pár gyakorlati kérdésem lenne, illetve hozzászólásom lenne. Az elterelésnél nagyon jó dolognak tartom azt egyébként, hogy bejött az, hogy ha valaki már egyszer elterelésen részt vesz, az még egyszer nem mentesülhet a büntetés alól. Ez egy jó dolog, mert nagyon sokszor tapasztaltam én is pártfogó felügyelőként, hogy egy-két év alatt nagyon sok régi arc visszajött ugyanoda, viszont egy nagy problémát nem old meg, főleg a jelenlegi rendszerben, hogy a rendőrségi szakaszban akad meg az eljárás. Mégpedig abban, hogy nem nagyon alkalmazzák azt, hogy esetleg szűrőpróbaszerűen vagy ütemezetten drogtesztet végezzenek az elterelésre járók között.

Szintén gyakorlati példa, nem akarok senkit untatni, ezt gyorsan elmondom, mert eléggé szélsőséges példa. Nagyon sok esetben előfordult az, hogy az elterelés folyamán csoportterápiára érkező fiatalok a csoportterápia után még közösen elszívtak egy spanglit, mielőtt hazamentek volna, tehát hogy például akié a végrehajtás lesz, a törvényből annyira nem egyértelmű, hogy a rendőrséghez vagy a pártfogó felügyelethez fog tartozni, gondolom azért is, mert nagyon sokszor vádemelés elhalasztásának is lehet a feltétele az elterelés. Tehát hogy az, aki ellenőrzi tulajdonképpen ezt a végrehajtást, annak legyen lehetősége arra, hogy az indítványára drogtesztet végezzenek az elterelés alatt lévőkön, vagy vádemelés elhalasztása, vagy a nyomozás megszakítása miatti fiatalnál, vagy akár 18 év felettinél is.

Még egy érdekes kérdés. Lehet, hogy pozitív az, hogy a lelki bántalmazás tényállása belekerül a büntető törvénykönyvbe, csak az egy érdekes dolog, hogy ezt ki fogja bizonyítani, hogy fogják bizonyítani, ki fogja föltárni ezeket az eseteket. Ugyanis nagyon sokszor, amikor a családon belüli erőszak miatt bejött ez az eltiltás, a távolságtartás intézménye, akkor nagyon sokszor a kikerülő Kis László zászlósnak kellett volna eldönteni azt, hogy most itt a távolságtartást kezdeményezni kell, vagy nem kell kezdeményezni. Egy lelki bántalmazásnál egy kicsit bonyolultabb a helyzet, tehát az egyszerű, akár körzeti megbízott rendőröktől nem várhatjuk el azt, hogy ezt mérlegelni tudják, mert ezt nagyon sokszor még pszichológusok vagy gyakorlattal rendelkező szociális szakemberek sem tudják igazán föltárni.

Röviden ezeket szerettem volna kérdezni, köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Kérdezem képviselőtársaimat, van-e hozzászóló? *(Jelzésre:)* Tamás Barnabás képviselő úr a szó.

TAMÁS BARNABÁS (Fidesz): Köszönöm szépen. Enyhének tartom a sportrendezvényekkel kapcsolatos rendelkezést, miszerint 1-5 évig terjedhet itt a sporthuliganizmus. Én bízom benne, hogy azért ez még egy kicsit szigorodni fog, hiszen azok a randalírozások, amik mennek egy-egy sportrendezvényen, az nem mehet. Valahogy próbáljuk már meg igénybe venni azokat a nemzetközi jogszabályokat, amelyekkel megfékeztek az angolokat, vagy mondhatnék más sportbarátokat is. Nálunk most ez a pár mondatban letudott dolog, hogy kitiltanak valakit a sportrendezvényről. Ha kitiltják, majd bemegegy a kerítésen, vagy valahol máshol. Én itt ezt túl gyengének tartom, és itt a közérdekű munka, ami a következő, hogy felemeli 42 óráról 48 órára, nem sok értelmét látom.

Megmondom őszintén, sokkal hatékonyabb és sokkal szigorúbb dolgokat kellene itt a Btk.-ban alkalmaznunk.

Volt még, ami az emberiség elleni bűncselekmény. Lehet, hogy nekünk alkalmazkodnunk kell a nemzetközi előírásokhoz, viszont azért én úgy érzem, hogy ez is egy kicsit gyengébben van megfogalmazva itt nálunk, és hogy miért van, én ezt nem tudom, ugyanezt érzem a vagyon elleni bűncselekményeknél is. Még mindig érzem azt, hogy itt ezeket a mérlegeléseket valahogy benne hagyjuk a törvényben, amely arról szól, hogy arányosságban állnak-e itt a különböző támadások. A vagyon elleni bűncselekménynél, ha valakinek a portájára bemegy valaki, akkor ott azért sokkal keményebben kellene föllépnie. Most nem azt mondom, hogy egy arzenált kell fölvonultatni, és hogy mindenkinek ágyúja legyen otthon, de azt tudjuk, hogy ha valaki a lakásomba bejön, és ezt éjszaka teszi, vagy bármikor, amikor nem hívtam oda, vagy nem várom, az nem azért jött, hogy ebédre vagy vacsorára jött volna. Ezt is gyengébbnek találom. Itt valahol azt vártam volna, hogy igen, aki onnan bejön, azt én nem hívtam, akkor ne mérlegeljük az arányosságot. Próbáljam megvédeni önmagam, valamint a vagyonomat mindaddig, míg ő kést nem fog rám, vagy baltát nem fog rám, vagy fegyvert nem fog rám. Addig én ülhetek, majd csak akkor kezdek el védekezni, amikor már eltörték a kezemet vagy a lábamat. Sajnos egy ilyen dologban már volt részem, hogy ismerősöm így járt, és sajnos semmit nem tudtunk tenni a gyenge jogszabályok miatt. Most viszont a Btk.-ban erre sokkal jobban ki kellene térni, és sokkal erősebben kellene, hogy büntessük azokat.

A köznyugalom elleni bűncselekmény, tudjuk nagyon jól, hogy az előző kormányfő ezt jól alkalmazta, mert itt a rendőrséget használta föl arra, hogy a köznyugalmat megsértsék, meg szétzavarjanak olyan tüntetőket is, akit nem szabad, de itt a köznyugalom megsértése az egyszerű állampolgár részéről nem tudom, hogy majd hogyan lehet behatárolni. Én még nem látom ennek a lehetőségét, bízom benne, hogy majd a törvényi rendelkezés, jobban mondva az a hatályos jogszabály, ami majd megjelenik ebben, majd jobban fogja nekem magyarázni, mert most még ezt nem értem.

A szellemi jog elleni bűncselekmény az egyes vagyoni jellegű bűncselekményekhez hasonlóan, nem tudom megint csak preferálni, mert 100 ezer forinthez, tehát egy forint összeghez hasonlítja. Szerintem a bűncselekmény egy forintnál is bűncselekmény, nem 100 ezer forintnál kellene ezt behúzni. Ha valaki bűncselekményt követett el, most már ne mérlegeljünk. Ez éppen olyan, mint a kiskorúaknál, tehát hogy most már a bűnözés oda fajult, hogy azok, akik bűnöznek, elviszik a 12-13 éves gyerekeket, és velük bűnöztetnek. Ezek valahol nekem még túl hiányosak ebben, és én nagyon bízom benne, hogy lesznek erre még megfelelő törvényi változtatások itt a törvényben.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: *(Jelzésre:)* Szűcs Erika képviselő asszonyé a szó.

SZŰCS ERIKA (független): Köszönöm szépen. Én két kérdést szeretnék föltenni, vagy körbejárni. Egyik a 12 éves korra történő korhatár-leszállítás az erőszakos bűncselekmények esetében. Azzal a feltételezéssel, hogy a belátóképességet mérlegelni kell. Én tudom, hogy van egy ilyen vélekedés, ami szerint ez hatásos lesz, de őszintén szólva, azt nem tudom, mert nem jelent meg a sajtóban az már, hogy az a néhány bűncselekmény, ami egyébként nagy sajtónyilvánosságot kapott, és aminek a szereplői 14 év alattiak voltak az erőszakos bűncselekményben, hogy ott vajon a személyisége az elkövetőknek mennyire volt fejlett. Nem fogja-e kizárni, mert nekem van egy olyan érzésem, hogy azt jelenti, hogy ha a két halmazt összerakjuk, akkor pici lesz a ténylegesen büntethető, és akkor nem tudom, hogy nem lesz-e kontraproduktív a jogszabály, hogy ki fog derülni, hogy büntethető lenne, de azt meg fogják állapítani, hogy a belátóképessége nem volt olyan szinten, nincs olyan szinten a személyiség fejlettsége, az intelligenciája, ezért mégis csak fel fogják menteni. Tehát

jogszabályt akkor lehet és érdemes alkotni, hogy ha lesz a halmazban valami. Ha nem lesz, akkor ezt a közvélekedést nem lehet kielégíteni, akkor valami mást kellene csinálni.

A másik dolog pedig ez a bizonyos közérdekű, illetve jóvátételi munka. Én is azzal találkoztam, hogy ez meg van fogalmazva, de ez igazából nincs tisztességesen megszervezve, tehát hogy ezzel kapcsolatban ez egy létező intézkedési lehetőség, de valójában az alkalmazásának a feltételei nincsenek meg. Én személy szerint annak lennék a híve, hogy az ilyen típusú intézkedések, az ilyen típusú kvázi büntetés, vagy következménye a cselekménynek szélesebb körben legyen alkalmazva, semmint a büntetési tételeknek a jogszabályban előírt szigorítása, vagy az alkalmazási lehetőségek, a bírói szubjektivitás és mérlegelési lehetőségek szűkítése. Ez nyilván nem a törvénynek a dolga, mert hát a törvényben benne van a lehetőség, de hogy folyt-e, folyik-e olyan elemzés, munka, adatgyűjtés, hogy ezeknek az intézkedéseknek az alkalmazására milyen módon került sor. Milyen nehézségek vannak, és hogyan lehet az ilyen típusú intézkedések alkalmazási feltételeit javítani, bővíteni, mert azt gondolom, hogy nem egyszerűen egy filantrop megközelítés, hanem talán a büntetőpolitika és alkalmazásának az eredményességét tekintve ez a típusú intézkedés sok helyen, sok társadalomban bebizonyította az alkalmasságát a kívánt cél elérése érdekében.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: *(Jelzésre:)* Sáringer-Kenyeres Tamás képviselő úré a szó.

SÁRINGER-KENYERES TAMÁS (KDNP): Köszönöm a szót, elnök úr. Tisztelt Képviselőtársaim!

Nekem egy kérdésem lenne. Az ittas vezetés elhangzott mint mérlegelési lehetőség majd a bíróságon, ha jól emlékszem, akkor így történt. Ez azt jelenti, hogy mindenkit kötelező jelleggel fel kell jelenteni, a bíróságon pedig a bírónak van lehetősége a mérlegelésre. Egy hivatás létezik Magyarországon, ami a kötelező alkoholfogyasztással összefüggésben van, ez a papok misemondási rendje, tehát egy kivétel már biztosan van.

Én a szigorúság mellett lennék, tehát meghatározni azt, hogy kik azok, akik fogyaszthatnak, aztán azon kívül, akik nem fogyaszthatnak, azoknak mindenkinek egységesen vegyék el a jogosítványát, mert a mérlegelésekből az szokott kiderülni, hogy van, akinek aztán elveszik, van, akinek pedig nem veszik el, akkor ez nincs kellően körülhatárolva.

Amit nagy örömmel hallottam, az a zsebszerződéseknek, bár nem ide a bizottsághoz tartozik, de a zsebszerződéseknek a bevonása a büntethetőség alá, hogy ez hogyan fog történni, lesz-e ilyen türelmi idő, amiről szó volt korábban a sajtóban is és az egyes egyeztetésekben. Ez érdekelne a törvénnyel kapcsolatban, köszönöm a szót.

ELNÖK: *(Jelzésre:)* Baráth Zsolt képviselő úré a szó.

BARÁTH ZSOLT (Jobbik): Köszönöm a szót, elnök úr. Tisztelt Bizottság!

Némi ambivalens érzés támad bennem, amikor nem is ezt a több száz oldalas javaslatot, de csak a negyedik fejezetét, így kimondottan a gyerekekkel és a fiatalkorúakkal kapcsolatos részt, tanulmányozgattam, ami rögtön a büntethetőséget kizáró vagy korlátozó okokkal kezdődik.

Néhány kérdést szeretnék én is lehetőleg röviden megfogalmazni. Itt az első a gyermekkor, ami büntethetőséget kizáró ok, és rögtön folytatódik ezzel az úgynevezett életfogytig tartó szabadságvesztéssel, a 41. §, ami tulajdonképpen átfogja az egész kettősségérzésemet, és ezt megpróbálom most úgy megfogalmazni, hogy a gyermekkornál például gondoltak-e arra, amit most gyermekkori büntethetőséget 14 évről 12 évre – ez már többször elhangzott – leszállítani próbálnak, hogy egy 11 éves, vagy 12 éves, 13 éves gyermek szülőjének, törvényes képviselőjének a felelőssége mennyiben fogható, és mennyire lenne elrettentő abban az esetben mondjuk egy olyan javaslat esetében, hogy ha az a 12 éves

gyermek elkövet egy rablógyilkosságot. Szűcs Erika képviselő asszony elmondta, ezek nem egyedi esetek már, hogy a fiatalkorú, gyermekkorú gyermekek bűnöznek. Ezek nem egyedi esetek, ezek egyre gyakrabban fordulnak elő, és a társadalom olyan mértékben kriminalizálódik, és a 12 évre való leszállítás pontosan ezt szolgálná, hogy megelőzni talán büntetéssel, és nem javító-nevelő intézkedéssel, de tudom, hogy csak erre lesz itt mód, azokat a bűncselekmény-típusokat, amik egyre elterjedőben vannak gyermekkorú elkövetők esetében is. Hogy mennyire vevő mondjuk arra a kormány vagy az előterjesztő, hogy a szülő vagy a törvényes képviselő felelősségét olyan értelemben kellene büntetni, szankcionálni, hogy a gyermek által elkövetett bűncselekményt a szülő úgy kapja meg részeként, mintha ő követte volna el. Magyarul egy rablógyilkosságot, amit hogyha egy 12-13 éves gyerek elkövet, akkor a szülőnek kellene azért bűnhődni a hatályos, felnőttekre vonatkozó jogszabályok szerint. Ez lenne az egyik kérdésem.

A másik, hogy az rendben van, hogy leszállítják 12 évre a büntethetőségi korhatárt, de amikor az életfogytig tartó szabadságvesztés azzal szemben szabható ki, aki a bűncselekmény elkövetésekor a 20. életévét betöltötte, akkor módosítják Magyarországon a nagykorúságra vonatkozó törvényt is, mondjuk esetleg az alkotmányban. Merthogy 18 éves korában pedig nagykorúvá válik minden magyar állampolgár, amiből számomra az következik, hogy a büntethetőség onnantól kezdve mint felnőtt, önjogú magyar állampolgárra vonatkozik, tehát bármit elkövet, akkor 18 éves korától kell vállalnia azért a felelősséget.

Egyáltalán nem értem, és nagyon aggályosnak tartom, hogy miért 20 éves korától szabható ki életfogytig tartó szabadságvesztés, tudjuk azt, hogy Magyarországon halálbüntetés nincs.

Aztán fiatalkorúakra, javítóintézeti nevelésre alkalmazott intézkedésként kiszabott büntetéssel kapcsolatban. Jártunk tavaly az aszódi javító-nevelő intézetben, már a bizottságból, aki ott volt, és több olyan információt kaptunk a javító-neveléssel kapcsolatban. Mellesleg én dolgoztam két évet, hát jó 30 évvel ezelőtt az aszódi javító-nevelő intézetben. Némi tapasztalatom, illetve emlékem van már, de hát 30 év alatt elég sokat fordult a világ, viszont vannak olyan események, amik nagyon sokat nem változtak. Most már 19. évig tarthatók ott javító-nevelő alkalmazott intézkedésre az úgynevezett fiatalkorúak, habár 18 éves korukban már azok is felnőtté válnak, hogy amikor előzetes letartóztatásba kerül egy súlyosabb bűncselekményt elkövetett fiatalkorú, és vár az úgynevezett javító-nevelő intézkedésre. Magyarul várja az aszódi büntetését vagy beutalását, eltölt egy fél évet, akár többet is előzetes letartóztatásban, utána hogyha csak egy évre ítéli a bíróság, és Aszódra elküldik, akkor fél év múlva onnan elkerül a fiatalkorú, ezáltal az aszódi javítóintézet nevelési időtartama fél évvel megrövidül, tehát az ottani pedagógiai speciális módszereknek sincsen tulajdonképpen semmilyen hatása, legalább is fél évvel megrövidül.

Hogyha több időt kap a gyerek egy aszódi javítónevelésre, akkor pedig azt eredményezheti, hogy 19 éves korában fog mondjuk szabadulni a Btk. hatályos jogszabálya szerint, amit az előbb említettem, azaz bőven nagykorúként. Habár bár 18 éves korában is nagykorú lesz, és akkor miért nem váltható mondjuk 18 éves korától át a büntetése a nagykorúakra vonatkozó törvények szerint. Arról nem beszélve, hogy a közeg, az a bűnöző közeg, ami akár egy javító-nevelő intézményben is előfordul, és egymást fertőzik, és egymást szocializálják, egymást kriminalizálják azokkal a negatív dolgokkal, amiket nagy tömegben lehet ott érezni, ez egyáltalán nem jó, hogy ott a nagykorú, úgynevezett fiatalok, fiatal felnőttek már az ő megszerzett tapasztalatukkal tudják továbbadni a bűnözésnek a szakmai és erkölcsi, erkölcstelenségi rejtjelmeit, hogy úgy mondjam. Magyarul úgy is tudnék fogalmazni, hogy kioltja azokat a helyzeteket, amiket az ott dolgozó felnőttek szakmailag megalapozottan is próbálják reszocializálni és dekriminalizálni az ott büntetésüket töltő fiatalokat.

Bocsánat, itt is lapoznom kell, mert ez a fejezet is elég hosszúnak tűnik számomra. Aztán az uzsora-bűncselekményekkel kapcsolatban ismét szeretném fölvetni, hogy gondolkodik-e a kormány a szociális kártya bevezetésén, mert itt büntetőjogi szempontból szankcionálják így, úgy, amúgy ismét az uzsora-bűncselekményeket. Vannak ebben a

törvényjavaslatban új részek, de még mindig nem hallunk a szociális kártyáról. Ez ugye megint csak egy preventív intézkedés lenne, úgy tűnik, hogy a megelőzése sem az uzsora-bűncselekményeknél, de mondhatnám azt is, hogy a Kábítószerrel való visszaélés és terjesztés fejezetben se nagyon találtam abból a szempontból megelőző intézkedést. Azt tudjuk, hogy a kormány a 2012-es költségvetésben még a szocialista kormánynak az egymilliárd forintos, 2010-es előirányzatát először a felére csökkentette, olyan 540 millió forint körül, most meg, ha jól emlékszem, a 2012-es kábítószer prevencióra csak olyan 250 millió forintot szántak. Akkor ezt mivel kompenzálják ebben a törvényben? Lesz-e arra mód, hogy ezt fogják valahogy, mert azt tudom, hogy az elterelés, meg mindenféle olyan dolog itt is van, ami hol működik, hol nem, de azért itt egy komoly, megelőző intézkedéssorozatot kellene inkább támogatni, mint amikor már ég a ház, és akkor oltogatni a tüzet, mert az nem biztos, hogy elég hatékony. Mint ahogy tudjuk, hogy nem is elég hatékony, mert a kábítószer és a vele járulékos bűncselekmények is nemhogy csökkennének, hanem inkább növekszenek.

Van ez az úgynevezett tevékeny megbánás, ami nekem itt feltűnt. Az általános rendelkezéssel szemben itt tágítanak a kereteken a fiatalkorú érdekében. Szerintem ez így elfogadható, mert nem olyan nagy súlyú cselekmények esetén alkalmazható csak.

Aztán a gyermekek védelme érdekében történő részekkel tulajdonképpen egyet lehet érteni, és visszautalnék a hozzászólásom elején arra, hogy ezt a kettősség érzését valahogy kellene oszlatni nemcsak bennünk, hanem majd a büntetés-végrehajtásban is, hogy egyértelműbbek, és nyomon követhetőbbek, és végrehajthatóbbak legyenek ezek az intézkedések. Megint csak mondom, hogy elsősorban a fiatalkorúak és a gyermekkorú bűnelkövetők és az azt támogató háttérközösségek, illetve szülők, törvényes képviselők, gyámok vonatkozásában.

Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm. Kérdezem, további hozzászóló van-e? *(Nincs jelzés.)* Ha nincs, akkor még én szeretnék néhány mondatot felvetni.

A bizottságunkat érintő törvénymódosításokról itt a jobbkos képviselőtársaim már részletesen szóltak. Szeretném aláhúzni valóban, hogy a 12 évre való csökkentése a büntethetőségnek 3 bűncselekményi formánál valóban felveti mindenképp azt a kérdést, hogy a szülői felelősség hol marad. Nyilvánvalóan egy 12 éves gyerek, vagy akár még ennél fiatalabb gyermek is az, hogy olyanná vált, amilyené, és bűncselekményeket követ el, az a szülők, hogy ha van szülő természetesen, de általában van valahol, az elsősorban a szülők felelőssége. Én is azt szeretném aláhúzni, és azt szeretném kérni, hogy ha lehetséges, gondolkodjon el a tárca, illetve a kormányzat annak kérdésében, hogy ez sokkal erőteljesebben jelenjen meg, ez szerintem egy abszolút természetes társadalmi elvárás mindenki részéről.

A másik, amit mindenképp itt el kell még mondani, hogy szeretném, hogy ha olyan irányba menne el a büntetések kiszabása a fiatalkorúak körében, ami sokkal lépcsőzetesebb. Szó volt itt már arról, hogy ha kell, akkor akár börtönbüntetést is el lehet képzelni, de viszont az enyhébb bűncselekmények esetében a javító-nevelő intézeten kívül, ami itt már szerepel, el tudnám képzelni a bentlakásos iskola intézményét is mint egy szankciót kötelezővé téve az enyhébb bűncselekmények esetében. Természetesen a bentlakásos iskola intézményét nagyon sok szakmabeli szociológus, vagy éppenséggel a cigánysággal foglalkozó szakember számos alkalommal felvetette. Ennek egy általánosan is működő dolognak kellene lenni olyan családok esetében, ahol nem tudják megfelelően nevelni a gyermekeket, de ahol ilyen kisebb bűncselekmények történnek, ott bizony jó lenne, hogy ha lenne egy ilyen legalsó foka a nevelésnek, vagy félig-meddig büntetésnek is lehet mondani, bár ez inkább azért a nevelés kérdéskörébe tartozna.

A másik, amiről nagyon röviden szeretnék csak beszélni, a kábítószer szabályok megváltoztatása. Egy pillanat, én is odahajtok, ahol található a jogszabály. A 181. §-ban található az (1) bekezdés b) pontjában egy olyan kitétel, hogy „aki a 18. életévét be nem

töltött személyt kábítószer fogyasztására rábírní törekszik, az vétséget követ el, és 2 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő”. Én úgy gondolom, hogy itt eleve ki kellene venni, hogy 18. életév, mert egyáltalán, hogy ha valaki kábítószer fogyasztására rábírní törekszik mást, én ezt egy nagyon súlyos bűncselekménynek tartom. Mondhatnám egyik legsúlyosabbnak, hiszen lehet, hogy ennek a rászoktatásnak emberélet lesz a vége, tehát akit ő rászoktat ugyebár a kábítószerre, és mindegy, hogy 18 év alatti vagy fölötti, nem tudom, egy 19 vagy 20 éves mennyivel jobban átérzi ezeket a dolgokat, vagy mennyivel jobban tudja, hogy nem szabadna ilyet fogyasztani. De hogyha egy 60 éves idős embert vennének rá, én azt sem tartanám elfogadhatónak, tehát itt egyértelműen, egyrészt én korhatárt nem szabnék meg, másrészt a büntetési tételt mindenképpen sokkal szigorúbbnak venném. Ez gyakorlatilag a szokásos úgymond bevetés időszaka, általában a kábítószer nepper szokta ezt alkalmazni, hogy minél több kuncsaftja legyen, aztán esetleg páran a temetőbe kerülnek közülük. Tehát itt egy nagyon komoly szigorítást szeretnénk, hogy ha gondolkodna a tárca, ezen a területen, és kérem, hogy valamilyen választ, hogy ha tud rá adni helyettes államtitkár úr, akkor adjon.

Következő, harmadik, amiről még mindenképp beszélni akarok, de csak nagyon röviden, ez a 210. §. Itt gyakorlatilag a kapcsolattartásról van szó elvált szülők esetében. Én itt egy lazítást látok az elmúlt jogszabályokhoz képest, de kicsit nehéz is értelmezni, megmondom őszintén, a 210. § (2) bekezdését, amely úgy szól, hogy „nem büntethető az elkövető, ha a kapcsolattartást az elsőfokú ítélet meghozataláig megfelelően biztosítja, és az elmaradt kapcsolattartási formák pótlását megkezdi”. Hát számos esetben hallunk arról, és akár szerintem saját környezetünkben is, hogy egy-egy válás sajnos sok esetben több évig is elhúzódhat, sokszor tényleg rossz szándékkal. Tudjuk, hogy ezek nem a legjobb dolgok, hogy ha ilyen már eleve megtörténik, és itt azért a szülő sokszor szándékosan húzza az időt, és közben a gyermekét nem láthatja valamelyik fél, apa vagy az anya. Ezt egyáltalán nem tartom egy járható útnak, azért a kapcsolattartás, hogy ha a szülő egyébként nem bűnöző, vagy nincs valami oknál fogva, valami komoly oknál fogva eltiltva a gyermekétől, akkor a kapcsolattartást igenis folyamatosan biztosítani kellene. Tehát én azt hiszem, hogy ez elvárható, és hát egy szociális bizottság szerintem csak egy ilyen jellegű dolgot támogathat, hiszen a gyermekeknek a jogait és érdekeit kell szem előtt tartanunk.

Nos, én ezzel a hárommal szerettem volna kiegészíteni, ami a bizottságunk tárgykörébe tartozik, és még utoljára csak egy általánosságról szeretnék beszélni. Elsősorban arról, ahogy már itt is elhangzott, Tamás Barnabás képviselő úr szájából éppen, hogy vannak itt olyan jogszabályok, amik nem a bizottságunkhoz tartoznak, amik nagyon enyhének tűnnek. Ez valóban ugyebár a betörések esetében, a védelemhez való jog esetében is egy minimális elmozdulás található, de ezt még mindig kevésnek tartja a Jobbik. Én annak külön örültem, hogy Tamás Barnabás úr azt mondta, hogy egy forintnál is bűncselekmény a bűncselekmény. Csak úgy jelzem, hogy nemrég szavazták meg, hogy 50 ezer forint fölött van csak bűncselekmény Magyarországon, eddig 20 ezer volt, és ebben mindenki részt vett a jelenlegi kormányoldalról. Mi pontosan ezt szeretnénk, amit képviselő úr mondott, hogy akár már az egy forint is bűncselekmény legyen.

Tehát összességében azt kell mondani, hogy ha itt a Jobbik véleményét akarnám azért mégis kicsit megfogalmazni, hogy látható bizonyos elmozdulás a szigor irányába, de ez az elmozdulás egy kétharmados, forradalminak nevezhető kormányhoz képest rendkívül csekély. Van, ahol visszalépést is tapasztalunk, és nagyon sok az olyan jogszabályi megfogalmazás, ami gumijogszabálynak érthető, egyszerűen nincs igazán jól megfogalmazva, vagy hát majd a törvényt betartatók esetében nehezen lesz értelmezhető. Ezzel pedig nem lépünk előbbre, úgyhogy ezért nem tudjuk jelen állásában támogatni a büntető törvénykönyvet, mert nagyon kevés változtatás van benne, nagyon kevés az elmozdulás az elhangzott kritikák mellett, úgyhogy köszönöm szépen, ennyit szerettem volna elmondani, és akkor kérdezem még képviselőtársaimat, kíván-e valaki hozzászólni. *(Nincs jelzés.)* Amennyiben nem, akkor megadom a viszontválasz lehetőségét helyettes államtitkár úrnak.

Dr. Gáva Krisztián helyettes államtitkár (KIM) válaszai

DR. GÁVA KRISZTIÁN helyettes államtitkár (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium): Köszönöm szépen, elnök úr. Akkor próbálok sorba menni az észrevételeken.

Közügyektől eltiltással kapcsolatos felvetésre. Ahogy lehet látni, hogy a közügyektől eltiltás mire terjed ki, ebből a felsorolásból, vagy ebből a körből egy kicsit idegennek hat számomra ez a szociális szolgáltatás, vagy ellátásra való jogosultság kizárása, ez biztos, hogy komoly alkotmányossági aggályokat vethet föl, a korlátozására vonatkozóan pedig ez egyrészt nem ebbe a körbe tartozik. Ez ebben a formában a büntető törvénykönyvnek a fogalmi rendszerében tulajdonképpen nem minősül ily módon közügynek, hiszen az részben függ a személyes gazdasági körülményeitől, meg személyes körülményeitől az illetőnek, nem pedig egy közjog által biztosított jogosultságot jelent feltétlenül, illetve ezt nem a Btk.-ban kellene ebben az esetben, hanem adott esetben a szociális juttatásokra való jogosultság szempontjából kellene, vagy lehetne figyelembe venni, hogy valaki büntetett előéletű vagy nem büntetett előéletű. Én ezt ott gondoltam feltételként megfogalmazni, nem pedig a Btk. oldaláról.

Sok szó esett a jóvátételi munkáról, közérdekű munkáról. Tisztázzuk, hogy a közérdekű munka továbbra is megmarad, emellett bejön egy új eszközként a jóvátételi munka, ami az ítéletnek az elhalasztásával jár, az ítéletmeghozatal elhalasztásával, tehát nem állapítják meg a büntetést. Ugyanakkor ez leginkább leghatékonyabban egy tükröző jellegű büntetésként merülhet föl, például a graffitit utána vállalja, hogy lemossa a graffitit, és hogy ha ez megtörténik, akkor ezzel tulajdonképpen mentesül mindenféle büntetőjogi következmények alól. Ennek a végrehajtása valóban hasonló megítélés alá esik, mint a közérdekű munkának a végrehajtása, mondjuk azzal a különbséggel, hogy itt maga az eljárás alá vont az, akinek érdekében áll, hogy fölkutassa annak a lehetőségét, hogy ilyen jóvátételi munkát tud végezni. Nyilván ezt leginkább ott tudja elvégezni, ahol éppen a sértett van, tehát amilyen érdeket sértett, de a Belügyminisztériumnak ezzel kapcsolatban folyamatban van a kidolgozása, hogy a közmunka programot hogyan lehetne bevonni a büntetés-végrehajtás rendszerébe, vagyis hogy a közérdekű munkát ilyen jellegű munkákra megfelelően ki lehessen szabni, vagy ezeket lehessen alkalmazni a közérdekű munka alkalmazásánál. Ez nyilvánvalóan végrehajtási kérdés, de az erre vonatkozó tervek kidolgozás alatt vannak, és a Belügyminisztérium erre fokozott figyelmet fordít.

Az eltereléssel kapcsolatosan. Hogyha valaki az elterelésben részt vesz, és azt követően, vagy az elterelés alatt követ el egy újabb bűncselekményt, akkor az egy külön bűncselekmény lesz. Nyilvánvalóan az elterelésben részt vevő munkatársak, tehát nem a résztvevők, hanem akik bonyolítják magát az elterelési eljárást, azoknak egyébként, hogy ha bűncselekményt észlelnek, akkor elvileg van egy feljelentési kötelezettségük, és erre most is megvan a lehetőségük. Nyilván szintén ez is egy végrehajtási eljárási kérdés, hogy milyen kapcsolatot tudnak kiépíteni a rendőrséggel arra vonatkozóan, hogy adott esetben a bűncselekmény-gyanú esetén egy gyors drogtesztel kideríthessék, hogy itt ténylegesen mi történik, de itt azt gondolom, hogy az elterelést végzők és a rendőrség közötti szorosabb együttműködés útján megoldható ez a kérdés, és akkor ebben az esetben már ténylegesen büntetőjogi szankció kiszabására lehetőség van.

A családon belüli erőszakkal kapcsolatban. Ez szintén egy gyakorlati végrehajtási kérdés, hogy hogyan lesz ez bizonyítva, hogyan lesz ez végrehajtva, a lelki terrornak a megvalósulását hogyan lehet bizonyítani. Egyetértek képviselő úrral, hogy ez nehézségekbe fog ütközni, de az a helyzet, hogy mivel a hatályos, meglévő tényállásokat a büntető törvénykönyvben gyengének ítéltük, vagy kevésnek ítéltük a családon belüli erőszakkal a megfélemezésére pontosan amiatt, hogy vannak olyan elkövetési magatartások, amelyek tulajdonképpen nem merítik ki a hatályos Btk. szerint egyszerűen a könnyű testi sértést, mégis egy lelki szenvedés okozására alkalmasak. Csak ez mutatkozhat, legalább is az anyagi jog területén, ha megteremtjük ennek a lehetőségét, és utána fontos feladata a gyakorlatnak, hogy kialakítsa ennek a formáit. Azt gondolom, hogy majd a bírói gyakorlat lesz az, ami egy vezérfonal tud lenni erre vonatkozóan, hogy mik azok az elkövetési magatartások, mik azok a

külső jegyek, amelyek alapján a jogalkalmazó el tudja dönteni, hogy ténylegesen is megvalósul-e egy ilyen jellegű tényállás. Mondjuk itt nagyon szerepe lehet konkrétan a sértetteknek is, hogy a sértett hogyha ő maga föllép ez ellen, akkor nyilvánvaló, hogy nagyobb esély van ennek a felderítésére, és itt szeretnék utalni egy másik módosítására egyébként a Btk.-nak.

Az új Btk.-ban is megjelenik, de a hatályos Btk. módosítása is folyamatban van e tekintetben, hogy a családon belül a kiskorúak esetében, hogy a 18. életévüket követően az elévülés esetén is még tudjanak élni mondjuk a feljelentési jogukkal, hogy felderíthessenek egy-egy cselekményt, miután kikerültek abból a zárt családi környezetből, ahol a kényszerek miatt egyszerűen nem tudtak saját védelmük érdekében a hatóságnál föllépni.

Erre azt tudom mondani, hogy nagyon fontos szerepe kell legyen itt a gyakorlatnak ennek a kialakításában. Azt gondolom, hogy a büntető, anyagi jog területén ennél tovább nem tudunk elmenni, vagy pontosan az elkövetési magatartások különbözősége folytán nem lehet pontosabban meghatározni, hogy mit tartalmaz, mi a tartalma ennek a bűncselekménynek.

Igen, a közérdekű munkáról beszéltem. Amit Tamás Barnabás képviselő úr említett bizonyos tekintetben, hogy bizonyos bűncselekmények, tényállások kapcsán enyhének tartja a büntetéseket, illetőleg nem teljesen kielégítőnek a szabályokat. Hogyha van módosító javaslat ezekkel kapcsolatosan, akkor ezekre nyitottak vagyunk, ezeknek a megfontolására és megvitatására. Amit kifejezetten kiemelt, a sportrendezvények látogatásától való eltiltás, ami egy új büntetési nem lenne egész pontosan, én nem tartom túlzottan enyhének ezt az 1-5 évig történő eltiltást, de adott esetben ezt megfontolhatjuk, mondjuk itt különösen fontos azonban a klubok magatartása. A klubok természetesen a saját szabályokat is alkalmazhatnak, akár örök időkre kitilthatják a saját maguk által szervezett rendezvényekről. Nem tudom, hogy a büntetőjogban egy ilyen nagyon durva szankció a rendszerébe mennyire fér bele, de ezen még gondolkozhatunk.

A vagyoni elleni bűncselekményekkel kapcsolatos hatékonyabb fellépésre vonatkozóan én a jogos védelemnek a változó rendelkezésére hivatkoznék. Ezen túl abban az esetben, hogy ha egy idegen személy éjszaka bejön a lakásomba, és ő mondjuk az én fölkiáltásomra azonnal nem menekül el, vagyis számolnom kell azzal, hogy ő adott esetben föllép ellenem, nem kell, hogy fegyver legyen nála, nem kell, hogy kés legyen nála. Csak ha egyszerűen a minimális esélye megvan az erőszakos magatartásnak, abban az esetben én túlléphetem a jogos védelem keretében az arányosságot, tehát adott esetben, ez szokott lenni a klasszikus példa, hogy ha nálam van a fegyver, akkor le is löhetem.

Ugyanakkor az viszont már túlzottnak tűnik, hogy ha például egy gyümölcsotlvajt mondjuk, aki bejön a kertembe, és mondjuk van nála egy bot is, ami egyébként alkalmas a személy elleni támadásra, de csak azért van nála nyilván, hogy leverje vele a gyümölcsöket, én nappal szó nélkül lelőhetném. Ez egy kicsit erősnek tűnik. Ez a mostani változtatás a korábbihoz képest azért egy jelentősebb mozgásteret biztosít a sértett fél számára. Vegyük azt is, hogy azért itt nemcsak a lakásba bejövettel rendezi ez, hanem ha többen támadnak meg egy személyt, akkor is biztosítja ezt a túllépését az arányosságnak, illetve maga az éjszakai elkövetés is alkalmas lehet a túllépésnek a biztosítására.

A cél itt az volt, hogy ne az legyen már, hogy aki jogosan védekezik, utána még neki kell bizonyítani azt, mert sokszor abból vannak hosszú bírósági eljárások, hogy aki védekezett, annak kell bizonyítani azt, és kvázi szinte ő kerül, és ténylegesen ő is kerül vádlotti pozícióba, hogy ő jogosan védekezett, és nem lépte túl a kereteit ennek. Értékelni kell azt, hogy az emberek mondjuk a saját lakásukban, meg éjszaka, illetőleg több személlyel szemben sokkal védtelenebbek, sokkal jobban kiszolgáltatottak, saját cselekvésük is sokkal jobban a félelem és a kiszolgáltatottság miatt determinált, és sokkal inkább alkalmasak a túllépésre.

A 14 év alattiakkal kapcsolatosan, képviselő asszonynak a kérdésére, én azt gondolom, hogy ez nem lesz egy üres halmaz. Tehát a 12-14 év közöttiek között igenis vannak olyanok, akik teljesen tudatában vannak a cselekményüknek, tudják, hogy mit jelent az, hogy mi az

emberi élet, és az emberi életet tudatosan el is veszik annak érdekében, hogy hozzájussanak 1000-2000 forintokhoz. Ezt egy orvosszakértői vizsgálat fogja kialakítani, szakpszichológusi vizsgálat, hogy mennyiben volt tudatában az elkövető a cselekménye következményeinek, de azt gondolom, ez semmiképpen nem lesz egy üres halmaz. Ugyanakkor biztosan lehetnek olyan személyiségű elkövetők, akik egyszerűen nem felelnek majd meg ennek a kritériumnak. Ilyen biztos lesz, hiszen mondjuk egy olyan tudati, olyan szociális, adott esetben mondjuk egészségügyi helyzetben is vannak, hogy nem képesek felismerni a következményeit a cselekményeiknek, de azt gondolom, hogy pusztán amiatt, hogy lehetnek ilyenek, eleve ne zárjuk ki annak a lehetőségét, akik ténylegesen belátási képességgel rendelkeznek, azok ne kerüljenek büntetőjogi felelősség alá, és ne kerüljenek szankció alá. Ezt kívánja biztosítani pontosan ez a beszámíthatósági vagy belátási képességi vizsgálat, hogy ne generálisan szabályozzuk a 14 év alattiakat, hanem egy feltételtől függővé téve.

Az ittas vezetéssel kapcsolatban következő lesz a helyzet. Hogyha megállapítja a 0,5 ezrelék, ez lenne a határ, megállapítják a vérvizsgálat vagy levegőszonda vizsgálatának segítségével, hogy meghaladta a 0,5 ezreléket az alkoholtartalom, abban az esetben megáll az ittas járművezetés, akárki is követi azt el. Az alatt viszont nem áll meg a bűncselekmény, tehát ez ennyiben egyszerűsödik. Igazából itt a bíróságnak már további mérlegelése nincsen, hogy most volt-e bódult állapotban, vagy nem volt. Ez egy objektív feltétel, és ezzel gyakorlatilag lehetővé válik, mondjuk, azoknak a szakértői költségeknek a csökkentése is, ami egy jelentős terhet rótt a nyomozóhatóságokra.

Az életfogytig tartó szabadságvesztés esetében, hogy a 20 év alattiakra ezt nem lehet kiszabni, ezt a hatályos büntető törvénykönyv is így tartalmazza, és ezen nem kívántunk változtatni. Részben kapcsolódik ide, hogy a fiatalok esetében is, ahogy képviselő úr is említette, a javítóintézeti nevelés nem a 18. életévük betöltésével, hanem azt követően ér véget. Vagyis azért korábban is a jogalkotó figyelemmel volt arra, hogy a fiatal felnőttkorak az időpontját bizonyos esetekben nem kell ennyire mereven értelmezni, és egy még kialakulóban lévő személyiség miatt bizonyos esetekben indokolható lehet, hogy ő mégiscsak a fiatalokra vonatkozó rezsim szerint töltse le a büntetését. Illetőleg ezt a fiatal felnőttkort még valahogy figyelembe vesszük, ebbe a kategóriába tartozik a 20 éves korhatár megszabása az életfogytig tartó szabadságvesztés alkalmazása vonatkozásában, és ebbe a kategóriába tartozik az is, hogy pontosan ezeknek a javítóintézeti programoknak, vagy nevelésnek a végigfuttatása érdekében ilyen intézetben töltse ki a rá kiszabott büntetését a fiatalok. Amit azonban említett, hogy korábban előzetesen volt, és utána azt muszáj volt beszámítani, ezzel az a baj, hogy tényleg, hogy ha már letöltött egy más típusú szabadságvesztés büntetést, akkor azt muszáj beszámítani, és máshova meg nem lehet. Ezzel ez a gyakorlati probléma merül föl.

A bentlakásos iskolára vonatkozóan én azt úgy értelmezném, hogy az tulajdonképpen nem egy büntetőjogi szankció lenne, inkább ezt én egy gyermekvédelmi intézkedésként gondolnám alkalmazni, nem pedig a büntetőjog vonatkozásában.

Igen, a 181. szakasz kapcsán, amit említett képviselő úr, a kábítószer, illetve a kábítószernek nem minősülő kábító hatású anyag fogyasztására rábírti törekvés egy teljesen új elem. Ez eddig nem is szerepelt a Btk.-ban, tehát itt nem a kábítószer adja át, hiszen az egy másik tényállás alá tartozik, hanem csak rábírti törekszik a kábítószer, illetve a kábító hatású anyagnak a fogyasztására. Tehát ebben az esetben ez nem volt büntetőjogilag szankcionálandó, vagy csak részben szankcionálandó cselekmény, most ez egy teljesen új tényállási elemként jelenik meg. Én azt gondolom, hogy ez abszolút szolgálja a 18 év alattiak védelmét.

Az, hogy még 18 év fölöttiek között a rábírti törekvés büntetőjogilag nem szankcionált, ott feltételezzük, hogy önálló személyiségekről, kialakult személyiségjegyekkel rendelkező felnőttekről, belátási képességgel, teljes belátási képességgel és cselekvőképességgel rendelkező felnőttekről van szó, akik talán el tudják dönteni egymás között, hogy akkor én most ezt szeretném, nem szeretném, tehát van egy ilyen személyi szabadsága, ami adott esetben egy káros szenvedélynek az elfogadása is lehet. Az már más kérdés, hogy ha ő

egyébként elköveti a kábítószer-fogyasztást, azt már a büntetőjog szankcionálni fogja, de mondjuk a kábító hatású anyag nem tartozik ide.

A családi kapcsolattal kapcsolatban, hogy miért biztosít lehetőséget a mentesülésre, hogy ha már időközben bepótolja a mulasztást. Itt a büntetőjog igazából csak akkor akar beavatkozni a családi kapcsolatokba, amikor nagyon muszáj, és amikor nem jött létre egy egyezés vagy együttműködés a felek között. Itt nyilván a válás kapcsán fogalmazódik meg egy ilyen, és ha a korábbi rossz viszony mondjuk a válás során legalább rendeződik oly módon, hogy legalább egymással szóba állnak a felek, és mondjuk biztosítja mondjuk a szülői felügyeleti jog gyakorlásával rendelkező fél, hogy a másik fél, másik szülő is láthassa is tényleg a bíróság által meghatározott rendszerben a gyereket, és a korábbiakat utólagosan pótolja, akkor már nem tartjuk indokoltnak, hogy az időközben rendeződött viszonyba a büntetőjog ilyenformán még odacsapjon.

Igyekeztem valamennyire válaszolni, ha esetleg valamit elfelejtettem volna, akkor kérem, jelezzék még, és akkor utólag válaszolok rá. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük a választ. Kérdezem képviselőtársaimat, kíván-e még esetleg valaki valamit hozzátenni az elhangzottakhoz? *(Nincs jelzés.)* Amennyiben nem, akkor a vitát bezárom, és azonnal szavazás következik, csak felolvasom a helyettesítéseket.

Ágh Péter képviselő urat Rónaszékiné Keresztes Monika képviselő asszony helyettesíti, Bábiné Szotzfried Gabriella képviselő asszonyt Talabér Márta képviselő asszony helyettesíti. Hirt Ferenc képviselő urat Lakatosné Sira Magdolna képviselő asszony helyettesíti. Iván László professzor urat Tamás Barnabás képviselő úr helyettesíti, dr. Vas Imre képviselő urat Kapus Krisztián képviselő úr helyettesíti. Dr. Lanczendorfer Erzsébet képviselő asszonyt Tapolczai Gergely képviselő úr helyettesíti.

Szavazás az általános vitára alkalmasságról

Szavazás következik. Aki a T/6958-as számú törvényjavaslatot általános vitára alkalmasnak tartja, az kérem, kézfelemeléssel jelezze. *(Szavazás.)* 16 igen. Aki nem? *(Szavazás.)* 4 nem. Tartózkodás nem volt, a bizottságunk általános vitára alkalmasnak tartja a törvényjavaslatot.

Kérdezem, hogy a bizottságunk kíván-e többségi előadót állítani? *(Jelzésre:)* Talabér Márta képviselő asszonnak adok szót.

TALABÉR MÁRTA (Fidesz): Stágel Bencét szeretnénk javasolni.

ELNÖK: Köszönöm. Kérdezem, Stágel Bence elvállalja-e?

DR STÁGEL BENCE (Fidesz): Igen.

ELNÖK: Akkor Stágel Bence képviselő úr lesz a többségi előadó, és kisebbségi előadóként kérdezem, kit kíván állítani a bizottság? *(Vágó Sebestyén jelentkezik.)* Vágó Sebestyén képviselő úr jelentkezett, ő vállalja akkor ezek szerint. Akkor Vágó Sebestyén képviselő urat mint kisebbségi előadót megbízzuk.

Ez a napirendi pont véget is ért.

Egyebek

Már csak az Egyebek napirendi pont van hátra. Kérdezem képviselőtársaimat, kíván-e valaki valamit elmondani, hozzátenni? *(Nincs jelzés.)* Amennyiben nem, köszönöm szépen a részvételt, további jó munkát kívánok.

(Az ülés befejezésének időpontja: 11 óra 21 perc)

Sneider Tamás
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezető: Dancsecs Dóra